

— נִי !... *) —

כי יש בית בירושלם ו"בית-העם" שמו
המתנהל ע"י ועד, כל איש יודע, אולם ישנם דברים
המעוררים בקרבך איזה גועל נפש בבאך לחשב
קצת עליהם. יש ועד על בית-העם, ועד אשר נבחר
זה לא כבה, ועד אשר הביא אתו את קולותיו
ויבחר, ויעביר בקרת עזה על הקודם לו, ויראה לו
את אשר לא עשה, וירעיש עולמות על מה שהיה
צריך לעשות, ויבנה לך מגדלים פורחים באויר
בהבטחותיו, ממש כנהוג באמריקה החפשית, בעת
בחירת הנישיא, וכמו שם כן גם פה, אחר הבחרו
הכל נשכה...

כן הבטיחו למשל ע"ד הקריאות "לסדר קריאות
תמידיות, בנוגע לשאלת החיים החברותיים והמדיניים,
לפי רוח הקהל הירושלמי", רבנו של עולם! אי
אלה קריאות נסדרו מני אז! בא אחד, פעם ושתים
ויטפל "בהסידים והסידותם". המאמר כשהוא לעצמו
כלו יפה. והשפה — ספרותית הנה. אולם אלה
שמתענינים בתכנית שכזו יכולים היו לפגשה ב"השלוח"
וכדומה, אבל המון-העם לא התענין: זה היה יבש
יותר מדי בעדו.

בקריאה השניה ע"ד "ערך השפה העברית"
שמענו חרופים וגדופים נגד "הפרדס ועורכו", שמענו
בקרת עזה על "עבריה" מפי אותם האנשים אשר
כל כל החוקים הם מפעולותיה, ועוד, ועוד, וכשיצא
מר קרניאל — שעבודת "עבריה" ידועה לו פחות
או יותר — ויציע לפני המבקרים לבחר בהמשה
או ששה אנשים שיעצרו לאותם השנים או שלשה
המקריבים את זמנם ונחם בעד "תחית השפה העברית"
לא נמצא אף אחד מהם שירשם לפחות את שמו.
בשלישית, הרציאו ע"ד ה"חידקים", כן,
הרצאה יפה אמנם, אם בתכנה או במבטאיה המדעיים
שאפשר הועילה בהרבה להמשכילים שבנו לולי
קראוה הם בעצמם תוך ספריהם; ברם מה להמון
הפשוט ול"חידקים"? מה ל"ערוניים" ו"חידקי" —
הזבל"?!...

אחרי כן בא... אך סליחה רבותי, איש לא
בא עוד, כי עולם "מלאכי הבלה" אלו, ענין החידקים
דורש עיון רב, ומה גם "חידקי הזבל", ומה גם
המון הירושלמי!...

ואיזה הן הקריאות העממיות המענינות את
ההמון הזה?

(* אין אנו מסכימים בדברים רבים לדעת הכותב

— המערכת .

האם לא יותר נחוץ וכדי היה לברר לפני הקהל, עניני הבחירות לוועד "כל הכללים", גהיצות הסתדרות עברית כללית בארץ ישראל בכלל ובירושלם בפרט, ועוד שאלות כגון אלו העומדות על הפרק?!... אך בשאלות כאלו אי אפשר להיות "איש מפלגתי", ואז העם הירושלמי היה מבין, מי מנהלי "בית-העם" ואולי היה מתיחס אליהם אחרת ממה שכעת...

נראה-נא עוד הלאה. ע"ד נשפים הבטיח ה"וועד"—כמובן בעת הבחרו—לסדר נשפים וחזיונות עממיים שלא יעלו בהרבה כסף בכדי שגם ההמון הפשוט יהנה מהם, ויזרם עי"ז "מצבו הרוחני". כי צודקת השקפה זו כלם יודו ה"בית" אמנם של העם הנהו, והחזיונות הן בשבילו נערכו; אלא מאי? צריכים אפוא לתת לו היכולת להשתמש בהם ולפיכך הוקצה מהיר "כרטיסי הכניסה" בהצי בישליק ככה הבטיח אז ה"וועד". אבל מה רב המרחק מן הפה אל הלב! ההבטחות נשארו רק הבטחות—כנהוג אצלנו תמיד—, והדברים—דברים בעלמא ותו לא. את זאת תראינה לנו ה"מודעות" ע"ד הנשף האחרון, ודי לך להעיף עין על לוח המהירים בכדי שתתמרמר על מפעלי ה"וועד החדש" איך מחר לשכח את הכל!... רואה הנך בבהלה, אם אפשר להגיד, את המספרים 1 מגידי $\frac{3}{4}$, $\frac{1}{2}$, 8 גרוש וגם—עצם לעניים—3 גרוש, ובמהיר זה לא ימכרו אלא בערב, לפני ההצגה, על יד הדלת, וכמה דחק יפגש שם ההמון! וכל אלה היועילו לו? יתרגש ההמון המסכן, הצנוע, יתאדם קצת ויזכרה, סוף סוף לשוב על עקבותיו למרות תשוקתו העזה לראות במחזות עברים. אך אהרת אי אפשר... רק לבעלי המגידיות יש זכות לההנות, ולא לו! זאת מבין ההמון לדאבון לבו, ועומד שם דחוק דחוק, למרות הפצו להתקרב...

אלו הן הבטחות ה"וועד החדש" ואיך לא תאמין בו?!... אלו הן פעולותיו ואיך לא תישמה עליהן?!...

אחרון אחרון הביב: אתמל, פתאם, נהפך "בית-העם" ל"אולם התנוות", קהל רב התאסף, אולם איש לא ידע את רעהו. השטן ממש רקד ביניהם, והצחוק והעצה התערבו זה עם זה. השעמום היה כללי, וסוף סוף מרגישים בדבר וקמים אחדים—ברשות או בלי רשות—ומביאים שני מנגנים, לא עברים היו, ולא נכרים פשוטים, אלא יונים... וברצות המנגנים דנן לקים "מצות לשמה חתן וכלה" התנגדו ה"מגינים" שלנו בכל תקף—אם גם כנדק—ואחרי צעקות וויכוחים עזים אולצו המנגנים לעזב את האולם; ואחריהם, לאט לאט, הלך גם הקהל. כן, השיבו לעשות ה"מגינים" שלנו בהתנגדותם לנגינות ה"יוני" בבית-העם ה"עברי", אך מדוע לא הבינו "מגינינו" אלה שאין "בית-העם" צריך למלאות מקום "אולם התנוות", ומדוע לא מהו נגד זה?! ואם מלא "הבית" את המקום הזה אז אינו כבר של "העם". אז הריהו בית-פרטי, ובבית פרטי הכל אפשר... (גם לעשות אויבים!).

ואחרי כל אלה הגידו נא רבותי אם לא צדק מר "אבא" במאמרו ע"ד "בית-העם"?!
אך כנראה "ועד" בית-העם "הדמוקרטי" אולי יותר מדי, אינו מתחשב כלל וכלל עם בקרות... ומה נשאר לך אפוא, "העם" אם לא להתמרמר על אלה הדוגלים בשמך!! וי לך, ווי ל"בית" שבידי אלה נפל!!!

א. יהודאי, מורה.